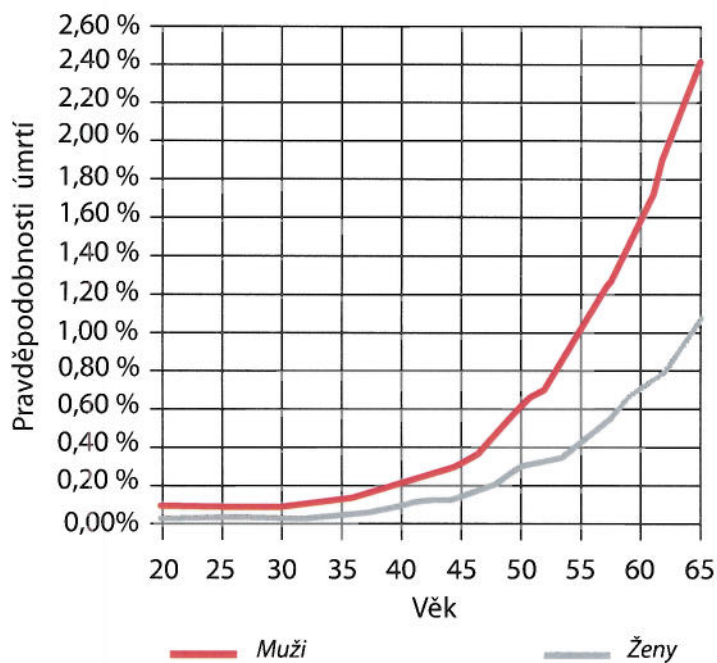

V úmrtnostních tabulkách nalezneme odpověď na otázku, jaká je úmrtnost dětí a dospělých. Její průběh je víceméně pro všechny populace shodný. Na počátku se stále ještě setkáváme s relativně vyšší kojeneckou úmrtností (byť v průběhu let výrazně klesla), následuje věkové období s minimální úmrtností a v pozdějším věku úmrtnost exponenciálně roste.

Obr. 5.1. Vývoj pravděpodobnosti úmrtí

Zdroj: ČSÚ 2009, data na základě vývoje úmrtnosti v ČR v roce 2008

Z výše uvedených tabulek například vyplývá, že chlapec narozený v Česku v roce 2008 by se měl – statisticky vzato – dožít věku 74 let, holčička 80 let. Pro zajímavost lze uvést, že ještě v 19. století dosahovala očekávaná délka dožití pouze 30 až 40 let. K dramatickému zvýšení délky života došlo až v průběhu 20. století.

Ze statistik plyne, že neplatí zažitý názor, kdy pravděpodobnost úmrtí vždy s věkem roste. Pravděpodobnost úmrtí muže ve věku 20 let je vyšší než ve věku 30 let. Ze souboru 100 000 mužů jich v roce 2008 ve věku 20 let zemřelo 88, ve věku 30 let „jen“ 83. Tento rozdíl je přičítán zejména stylu života mladých mužů v nižším věku, kdy vysoký podíl na úmrtnosti mají především dopravní nehody. U žen k takto výrazným rozdílům v pravděpodobnosti úmrtí nedochází. V některých zemích můžeme v určitém věku pozorovat vyšší úmrtnost žen jako následek tzv. mateřské úmrtnosti.

Největší rozdíly v úmrtnosti mezi muži a ženami se nacházejí ve věkové skupině 17 až 39 let, ve které je pravděpodobnost úmrtí mužů čtyřnásobná než u žen, přestože absolutně pravděpodobnost úmrtí této věkové skupiny patří k nejnižším. Další věkovou skupinou, v níž se projevuje výrazně nadúmrtnost mužů, je věková skupina 45 až 67 let, kdy je ve srovnání se ženami dvojnásobná.

Srozumitelně

Číselné údaje z úmrtnostních tabulek je možné převést do srozumitelnější řeči. Například pravděpodobnost toho, že muž ve věku 25 let zemře během 10 let, je podle aktuálních statistik necelé 1 % (1 : 100) – vypočteno z úmrtnostních tabulek jako $(98\,765 - 97\,831) / 98\,765 = 0,0095$. Pravděpodobnost toho, že se čerstvý otec ve věku 25 let nedožije svých padesátých narozenin, například tedy promoce svého dítěte na vysoké škole, je 5 % neboli každý dvacátý muž. Jde samozřejmě pouze o předpoklad vypočtený na základě historické úmrtnosti celé populace.

Pravděpodobnost, že jedinec zemře ve věku od 20 do 50 let, je:	
pro muže – 14 %	pro ženu – 5 %
Pravděpodobnost, že jedinec zemře ve věku od 20 do 60 let, je:	
pro muže – 6,5 %	pro ženu – 2,5 %

Tab. 5.3. Pravděpodobnosti úmrtí

Na co umíráme

Ve struktuře úmrtí podle příčin dlouhodobě převládají nemoci oběhového systému, na které umíráme nejčastěji (45 % muži, 55 % ženy). Každý rok zemře na tyto choroby téměř dvojnásobný počet lidí, než kolik jich podlehe nádorovým onemocněním. Ročně zemře na tyto nemoci více než 50 000 lidí, což je zhruba polovina všech zemřelých. Druhou nejvíce zastoupenou příčinou úmrtí jsou novotvary (29 % muži, 24 % ženy), na které zemře více než 30 000 ročně a ačkoliv tedy nedrží prvenství, budí větší respekt.

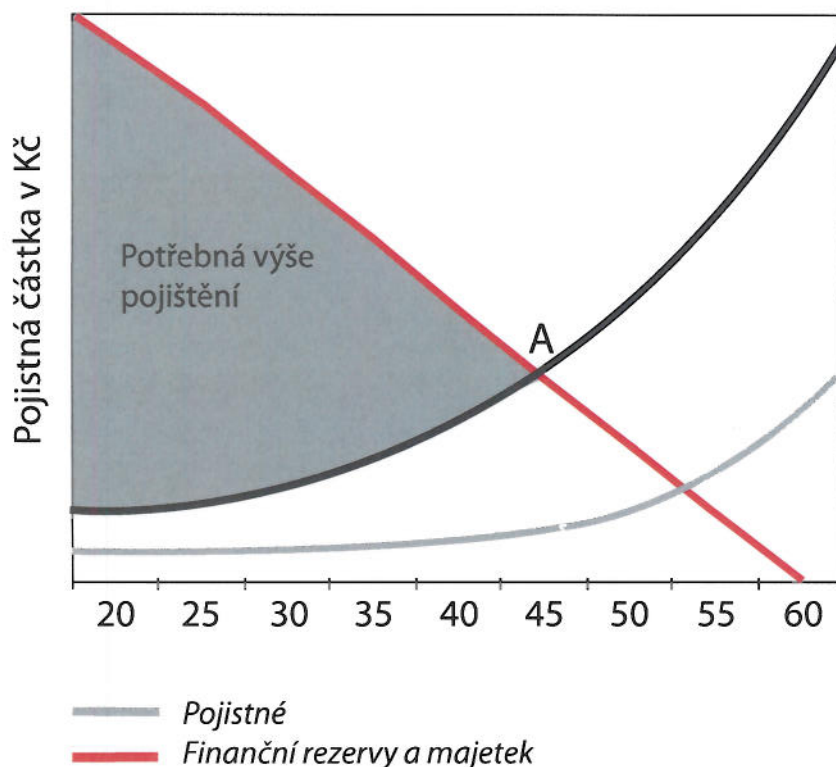
Pořadí dalších příčin úmrtí se u mužů a žen různí. Tradičně nižší je podíl zemřelých žen na úrazy (poranění a otravy), který je podle statistik zhruba poloviční proti mužům. U mužů jsou úrazy třetí nejčastější příčinou úmrtí, u žen až pátou. Třetí místo v pořadí příčin smrti u žen zaujímají úmrtí na nemoci dýchací soustavy. Největší rozdíly v příčinách úmrtnosti mezi muži a ženami jsou u sebevražd, které jsou u mužů pětikrát pravděpodobnější, a u smrtelných dopravních nehod, jimiž jsou muži postiženi třikrát častěji.

	Muži	Ženy
1.	Nemoci oběhového systému	Nemoci oběhového systému
2.	Rakovina	Rakovina
3.	Úrazy	Nemoci dýchací soustavy
4.	Nemoci dýchací soustavy	Nemoci trávicí soustavy
5.	Nemoci trávicí soustavy	Úrazy

Tab. 5.4. Nejčastější příčiny úmrtí
Zdroj: ČSÚ, 2008

Potřeba pojištění se mění

Ačkoliv pravděpodobnost úmrtí je mezi životními riziky nejnižší, výše související finanční ztráta může být značná. Podívejme se, co vše ovlivňuje její výši a jaká je potřeba pojištění.

Obr. 5.2. Teoretická potřeba pojištění a výše finanční ztráty

Křivka majetku a finančních rezerv je rostoucí, neboť majetek rodiny v čase roste a rodina se přibližuje svým finančním cílům. Za majetek považujeme likvidní rezervy, jako jsou hotovost, vklady na bankovních účtech, úspory ve stavebním spoření, nemovitosti k pronájmu apod.

Křivka představující potřebnou pojistnou ochranu je v čase klesající. Snížení pojištění je nahrazeno vytvořeným majetkem. Kromě toho lze v životě rodiny předpokládat, že za několik let budou děti o něco starší a více soběstačné. Čím blíže se člověk nachází předpokládanému ukončení produktivní části života, tím nižší je výše potřebné pojistné ochrany.

Součástí výdajů rodiny jsou také dluhy, které by měly být v čase spláceny, což rovněž hovoří pro snižující se velikost pojištění nutného pro zajištění rodiny. V určitém čase se velikost nahromaděného majetku vyrovná sumě peněz potřebné pro zajištění rodiny (na grafu bod A). V tomto okamžiku je rodina zcela zajištěna prostřednictvím vlastních rezerv, a životní pojištění již proto nepotřebuje.

Doplňme, že uvedený graf se vztahuje na jednoho člověka nebo rodinu. Nemůže být interpretován například tak, že ve věku 35 let se sjednávají pojištění s nižší pojistnou částkou než ve věku 25 let. Jisté je, že potřeba životního pojištění však nezůstává v čase stejná, nýbrž se během života mění, a nepotřebujeme být pojištěni do vysokého věku, kdy je výše pojistného nejvyšší.